

Muzeul Contemporan de Artă. Muzeul de Artă Contemporană

Petre OPREA

Tema propusă dezbaterii de către Revista muzeelor - Muzeul contemporan de artă. Muzeul de artă contemporană - impune de la bun început o tratare separată a celor două problematici foarte distincte în existența și activitatea unui muzeu de artă din țara noastră în condițiile prezente.

Când ne referim la rețeaua de muzee și secții de artă care supraviețuiesc actualmente, cca. 30, constatăm că aproape toate s-au înființat în regimul comunist. Apariția acestora a fost dictată de politica educativ - culturală centralistă și, mai puțin sau deloc, din inițiativa și înțelegerea necesității lor din partea organelor locale. Drept consecință constatăm:

a) sunt instalate, în locuințe sau corpuri de clădiri publice din secolul al XIX-lea sau începutul veacului nostru care au fost amenajate superficial pentru un spațiu muzeal de expunere, cel mai adesea, fără depozite corespunzătoare;

b) au un patrimoniu foarte redus, provenind din repartizarea unor lucrări de artă modernă de la Muzeul Național de Artă din Capitală, iar a celor de artă contemporană, de la Ministerul Culturii (inclusiv cu titulaturile CSCA și CCES); de reținut, au primit ce li s-a oferit, îndeobște, de calitate artistică modestă și au trebuit

să se supună prezentării istorico - cronologice impuse;

c) muzeografiile încadrați, cu rare excepții, nu sunt absolvenți ai facultăților de artă, ci, îndeobște, ai facultăților de filologie.

Aceste carențe, care nu s-au rezolvat după 1989 decât în parte și foarte timid, în unele unități muzeistice de artă, fac ca menirea lor principală - de educatori artistici - să fie la cerințele actuale, firești, aproape nulă. Acum ele vegetează, și ieșirea din acest impas nu poate fi rezolvată în timp scurt, doar cu forțele de pe plan local, ci numai dacă ele sunt și sprijinite energic de direcția de specialitate din Ministerul Culturii, lată câteva propuneri pentru revigorarea lor.

Mai întâi, muzeele trebuie, pe cont propriu, să-și reprofileze expozițiile de bază, lăsând în expunere doar lucrările valoroase, eliminând, mai ales, pe cele cu temă socială de slabă calitate artistică, în favoarea prezentării artiștilor locali sau din regiune mai reprezentativi în istoria artei românești. La rândul său, Ministerul Culturii are obligația să trimită muzeelor listele cu toate lucrările din celelalte muzee de artă din țară, ca să fie consultate de muzeografi, pentru a cunoaște patrimoniile celorlalte unități muzeistice și a propune colaboratori pentru expoziții tematice. Apoi, pentru îmbunătățirea

expunerii, trebuie, neapărat, ca fiecare muzeu să facă demersuri pentru schimburi și împrumuturi pe termen de 6-12 luni cu alte muzee.

În aceste contacte, un rol activ de mediator ar trebui să-l aibă Ministerul Culturii prin direcția sa de specialitate. Tot acestuia i-ar reveni și inițiativa sprijinirii muzeelor cu lucrări de artă contemporană din achizițiile sale. Mai mult, ar fi cazul să achiziționeze lucrări de la artiști - dintre cele propuse de muzee - poate chiar și să dea comenzi, la sugestiile acestora. Acest sprijin este neapărat necesar pe o perioadă de 4-5 ani, pentru revigorarea unităților muzeistice, din micile orașe. În plus, le-ar putea trimite și expoziții de artă străină.

În paralel, muzeele trebuie să se preocupe îndeaproape de activitatea în domeniul relațiilor cu publicul, activitate complet neglijată. Ciclurile de conferințe pe o temă sunt de preferat (4-6 conferințe la interval de 2 săptămâni sau o lună) și trebuiesc adaptate la mai multe niveluri de percepție ale amatorilor de artă.

Mă opresc, deocamdată, la aceste sugestii, nu fără a recomanda muzeografilor să depună eforturi și în direcția atragerii unor prieteni ai muzeelor, prin înființarea unor asociații ale colecționarilor locali. De asemenea, pe plan local, trebuiesc întreprinse demersuri pentru a sensibiliza bunăvoința colecționarilor și amatorilor de artă din alte localități, dar născuți acolo, să facă donații sau să le împrumute lucrări care să fie prezentate în expoziții de bază.

Cunoșcând situația vitregă a muzeelor contemporane de artă, așa cum probam mai sus, existența unor

muzeu dedicate exclusiv artei contemporane este acum problematică și se poate înfăptui într-un viitor nu prea apropiat, doar în câteva muzee. Artă contemporană, sub diversitatea și multitudinea formelor de exprimare și manifestare cere, în primul rând, o mai cuprinzătoare percepție estetică, deci și o altă atitudine și viziune muzeografică. De asemenea, necesită un spațiu mare pentru prezentarea optimă a exponatelor, depozite spațioase, și o clădire nu transformată și adaptată, ci una nouă, pentru acest scop. Apoi, este nevoie de fonduri masive pentru achiziții.

De aceea, pentru moment, experimental, nu văd viabile, cu toată amploarea necesară, decât existența unuia sau a două muzee de artă contemporană - București și Timișoara - care fac eforturi în această direcție, dar trebuie, neapărat, susținute material și logistic de Ministerul Culturii. Pentru moment, muzeele de artă trebuie să-și concentreze atenția spre organizarea expozițiilor temporare de artă contemporană, fie, fiecare muzeu pe cont propriu, fie, prin colaborare cu alte muzee.

RÉSUMÉ

L'article fait premierement référence aux conditions et aux mesures que les musées et les sections d'art doivent prendre pour pouvoir se rendre responsables de l'éducation esthétique du public et pour être fonctionnelles, en tant qu'elles.

La seconde partie, sur le musée contemporain, montre que celui-ci ne peut pas être réalisé prochainement que d'une manière expérimentale, dans un ou deux musées - de Bucarest ou Timișoara - et doit être soutenu par le Ministère de la Culture, étant donné les difficultés que les musées rencontrent en ces jours.